

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Staben och Ekonomiavdelningen

Anders Ödmark 508 05 178
Per Lindegren 508 04 038
Dnr: 102 - 429 - 2006
Sammanträdet 26 september 2006

Tjänsteutlåtande
14 september 2006

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Tertialrapport 2 år 2006 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd jämfte delårsrapport per 31 augusti

---

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner Tertialrapport 2 och delårsrapport per 31 augusti för överlämnande till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden hemställer hos kommunstyrelsen om stimulansbidrag för utbyggnad samt om- och tillbyggnad i enlighet med tjänsteutlåtandets blanketter 10-12

Anders Meuller
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Tertialrapporterna (inkl delårsbokslut) är nämndens rapportering till kommunstyrelsen om verksamhet och ekonomi. Tjänsteutlåtandet utformas enligt stadsledningskontorets anvisningar och innehåller de uppgifter som efterfrågas. Uppgifter som bedöms vara av intresse för nämnden men som inte efterfrågas av kommunstyrelsen behandlas i månadsvisa ILS-rapporter till nämnden.

Under de senaste månaderna har konstaterats en kraftig och svårförutsedd ökning av behovet av bistånd inom äldreomsorg och omsorg om personer med funktionshinder. Åtgärder vidtas i form av skärpt ekonomistyrning men mer genomgripande strukturella insatser är nödvändiga. Bedömningen är att det blir svårt att under året undvika underskott.

I enlighet med vad som tidigare redovisats sker genom inflyttning en strukturell förändring som medför svårigheter att hålla socialbidragskostnaderna inom ramen för de medel som stadens resursfördelningssystem ger stadsdelsnämnden.

Bilaga: Blanketter som inges till stadsledningskontoret

Innehållsförteckning	sid
Särskilda redovisningar.....	4
Förskola, Skola, Verksamhet för barn och ungdom	4
Äldreomsorg	5
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	6
Individ- och familjeomsorg	6
En trygg och säker stad.....	8
Medarbetarna	8
Stärkt näringsliv och arbetsmarknad.....	10
Flyktingmottagande	10
Ekonomiskt bistånd & arbetsmarknadsåtgärder	11
Bryta segregationen och fördjupa demokratin.....	12
Parker och grönområden.....	15
Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad.....	15
Ta ansvar för ekonomin	17

Inledning (utdrag ur stadsledningskontorets anvisningar)

Kommunstyrelsen har i uppdrag att löpande följa utfallet av stadens verksamheter. Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för nämndernas uppföljning och bereder dessa ärenden till kommunstyrelsen. Uppföljningen består av månadsrapporter, tertialrapporter samt verksamhetsberättelse. Syftet med uppföljningen är att ge en samlad och tillförlitlig bild av det ekonomiska och verksamhetsmässiga utfallet samt en prognos för året.

Kommunstyrelsens uppföljning av nämndernas verksamheter under år 2006 kommer att ske med utgångspunkt från kommunfullmäktiges budget (inkl av kommunstyrelsen beslutade justeringar) och nämndens verksamhetsplan. I tertialrapporter och verksamhetsberättelse fokuseras på ekonomiskt utfall och på uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och målen för verksamhetsområdena.

Kommunfullmäktiges övergripande inriktningsmål är styrande för stadens verksamheter. Nämnden ska rymma sina verksamheter inom av kommunfullmäktige fastställd budget med eventuella justeringar av kommunstyrelsen. Ansvaret för uppföljning och budgethållning ligger hos nämnderna som fortlöpande ska följa sin verksamhet under året. Nämndernas verksamhetsplaner är utgångspunkt för den löpande uppföljningen. Vid befarade underskott ska nämnderna besluta om åtgärder för att eliminera dessa.

Ärendets beredning och disposition

Ärendet har beretts och disponerats enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning och stadsledningskontorets anvisningar. De fackliga organisationerna har fortlöpande i avdelningsgrupper och i förvaltningsgrupp informerats om förvaltningens arbete med uppföljning av verksamhet och ekonomi. Information i förvaltningsgruppen om föreliggande tertialrapport har lämnats den 20 september.

Förvaltningschefens sammanfattande inledning

”Det finns ett liv där borta i Vällingby”. Så kallade Kristina Lugn sin pjäs som spelades på Stadsteatern tidigare i år. Och så är det verkligen. Det är mycket som händer inom stadsdelen. Vällingby centrum förnyas och det byggs mycket nya bostäder. Inflyttningen av främst nya svenskar fortsätter och arbetet med integration och mångfald söker nya och mer aktiva former. Det byggs också en hel del av spännande samhällsservice i området. Mest är det förskolor. I september invigdes också allvädensbanorna på Hässelby IP och den nya idrottshallen i Hässelby. Vidare var det taklagsfest för den nya Smedshagsskolan.

Förändringen i befolkningen påverkar behovet av samhällsservice. Under de senaste månaderna har konstaterats ett markant ökat behov av insatser inom omsorgen om både äldre och funktionshindrade. Prognoserna för det ekonomiska utfallet har därför försämrats jämfört med vad som tidigare redovisats. Det har blivit svårare att klara verksamheten inom budgeterade medel. Förvaltningsledningen arbetar med insatser av olika slag för att trots ökade behov klara årets budget. Bedömningen i dag är dock att det finns risk för underskott om ca 10 mnkr både för anslag 1 och anslag 2.

Inom omsorgen om funktionshindrade beror underskottet till stor del på kostnader för de första 20 timmarna för personlig assistans enligt LASS. Kommunfullmäktige har för detta betalningsansvar tilldelat nämnden 18 mnkr medan de faktiska kostnaderna ligger på ca 21 mnkr. Inom äldreomsorgen påverkas kostnaderna bl.a. av att förvaltningen tagit hänsyn nämndens anmaning att i större utsträckning beakta äldre människors oro och ensamhet vid ansökan om insatser. Vidare har det ekonomiska resultatet påverkats av svårigheter att ändra i äldreboendestrukturen.

I enlighet med vad som tidigare redovisats sker genom inflyttning en snabb strukturell förändring som medför svårigheter att hålla socialbidragskostnaderna inom ramen för de medel som stadens resursfördelningssystem ger stadsdelsnämnden. En analys av aktuell arbetslöshetsstatistik visar att utvecklingen i Hässelby-Vällingby är mindre gynnsam än för staden som helhet. Detta gäller i synnerhet för ungdomar och personer med utomnordisk bakgrund. Trots detta har genom aktivt arbete socialbidragskostnaderna kunnat sänkas något i förhållande till år 2005 – dock har det inte varit möjligt att hålla tillbaka kostnaderna tillräckligt för att klara årets budget.

Under hela 2006 har mycket kraft och en hel del resurser lagts på friskvård och förbättrat arbete med arbetsmiljön. Sjukfrånvaron går ner men det återstår mycket arbete tillsammans med den nya företagshälsovården och de fackliga organisationerna för att komma vidare.

Som redovisades i tertialrapport 1 har arbetet med kvalitetsfrågorna och det integrerade ledningssystemet varit viktigt under 2006. Strävan är att involvera alla anställda i arbetet via arbetsplatsträffarna.

Samverkan med de boende och föreningslivet förbättras successivt. Det finns en strävan hos nämnd och förvaltning att få till stånd en levande lokal demokrati.

Kommunfullmäktiges mål om att utveckla den kommunala tjänsteproduktionen och att hushålla med resurserna är naturligtvis de två viktigaste inriktningsmålen. De genomsyrar alla aktiviteter. Men även de övriga tre övergripande målen styr verksamheten på olika sätt.

Särskilda redovisningar

Nämndernas arbete med åtaganden

Samtliga enheter som arbetar i kontakt med brukare har åtaganden. Dessa har delvis utförats som kvalitetsgarantier, som i början av året fastställts av stadsdelsnämnden.

Inom de olika avdelningarna (verksamhetsområdena) följs åtaganden och kvalitetsgarantier upp systematiskt under året bl.a. genom behandling vid arbetsgruppsmöten, arbetsplatsträffar, genomgång av klagomålshantering och genom olika statistikuppgifter. Inom vissa enheter finns kvalitetsgrupper eller andra arbetsgrupper som kontinuerligt diskuterar och följer upp sina respektive enheters specifika åtaganden.

Förskola, Skola, Verksamhet för barn och ungdom

Förskoleverksamhet

Förvaltningen har i samverkan med förskolechefer utarbetat en plan för hur sänkningen av antalet barn i barngrupperna ska genomföras under mandatperioden med följande mål:

14 barn i småbarnsgrupper (1-3 år)

16 barn i grupper med 1-5 år

18 barn i grupper för äldre barn (4-5 år).

Vid avläsningen den 31 augusti 2006 har antalet barn i barngrupperna 1-3 år sjunkit till 12,6 barn/grupp, barngrupper med barn 3-5 år till 15,6 barn/grupp och barngrupper med barn 1-5 år till 15,3 barn/grupp. Höstintagningen är då inte klar.

Minskade gruppstorlekar medför att antalet platser har ökats och personal nyrekryterats. Fler dagbarnvårdare har rekryterats. Under våren 2006 har antalet platser utökats. Bland annat har en ny förskola med 60 platser invigts. Ytterligare en förskola med 80 platser kommer att invigas under september. *Barnomsorgsgarantin* har uppfyllts.

Kultur och föreningsliv

Stadsdelens skolor och förskolor har av tradition stort intresse av kulturfrågor. Det finns två nätverk för kulturombud, ett för skolan och ett för förskolan. I förskolans nätverk ingår barnbibliotekarier från folkbiblioteken. Nätverken träffas några gånger per termin bl.a. i syfte att inspirera och informera varandra om stadens utbud av kulturaktiviteter.

De medel, som är avsatta för kultur i budgeten för de pedagogiska verksamheterna fördelas mellan förskolan och skolan efter antalet barn/elever. Fördelade belopp betalas direkt till respektive skola, som sedan svarar för att aktiviteter kommer alla barn i skolan till del. När det gäller förskolan behålls medlen centralt. Efter önskemål från förskolan bokas gemensamma aktiviteter, som erbjuds samtliga förskolebarn.

Flera skolor har ett omfattande samarbete med kulturskolan. En skola har i samarbete med kulturskolan fått medel från kompetensfonden för ett projekt som syftar till, att skolan prövar att med kulturen som hjälp, stimulera elevernas språkutveckling och stärka deras självkänsla bl.a. genom att arbeta med digitala berättelser.

Vid skolorna pågår kontinuerligt olika aktiviteter beroende på vad som passar in i skolans övriga verksamhet t.ex. besök på museer, lägerskola m.m. Eleverna deltar också i att ta fram egna musik- och teaterproduktioner. Förskolan har av centrala medel erbjudits föreställningar med Farbror Fläskkorv.

Kyrkhamnsområdet används också av förskolor och skolor genom sin mångfald av historiska, naturmässiga och kulturella förutsättningar. Fritidsgårdar och parklekar erbjuder barn och ungdomar möjlighet att delta i olika sång- och dansaktiviteter.

Före årets slut kommer målet att erbjuda alla barn och ungdomar möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur att vara uppfyllt.

Under våren och sommaren har en mängd festivaler och aktiviteter genomförts, många med ungdomsinriktning. En stor satsning har skett på mångkulturen bl.a. genom en festival i tre dagar på Hässelbytorget, där förvaltningens viljeinriktning varit att motverka segregationen, engagera genom mångfald och skapa nya kontaktnät.

Äldreomsorg

Utveckla hemtjänsten för ökad efterfrågan och komplexa vårdbehov

För att möta ökad efterfrågan och mer komplexa vårdbehov inom hemtjänsten har satsning skett på kompetensutveckling. Flera personer har genomgått vårdbiträdes-, undersköterskeutbildningar och utbildningar i psykiatri och kortare kurser om olika sjukdomar i Kompetensfondens regi. Öppna hemtjänsten har under ett år deltagit i ett projekt där 19 vårdbiträden/undersköterskor fått direkthandledning i arbetet med demenssjuka personer. Detta har gett vårdpersonalen ökade kunskaper och inte minst förståelse för olika demenssjukdomar. Personalen har förutom teoretiska kunskaper fått praktisk handledning i svåra situationer och i bemötandet av demenssjuka personer som bor kvar hemma.

För att öka vårdpersonalens kunskaper bedriver Hässelby gårds och Skolörtens servicehus internutbildningar på olika teman - exempelvis demenssjukdomar, kost- och nutrition och psykiatri.

Förändring pågår inom hemtjänsten på Skolörten. För att öka flexibiliteten kommer en personalgrupp att vara uppdelad i ren omvårdnadspersonal och en service- och miljögrupp, som tar hand om biståndsbedömd städning, tvätt, inköp och promenader.

Inom öppna hemtjänsten har vårdpersonalen gott samarbete med primärvården och har så gott som daglig kontakt med distriktssköterskorna utifrån de äldres individuella behov av hälso- och sjukvård. På servicehusen hålls vårdsamråd med primärvården fyra gånger om året. Dock behöver samarbetet med psykiatrin öka då fler personer med psykiatrisk diagnos på sikt förväntas flytta in på boendet.

Stödet till anhöriga

Stöd till anhöriga sker genom avlastning i form av korttidsboende, dagverksamhet eller genom hemtjänst. Behovet av korttidsboende är stort för anhöriga som vårdar make/maka. Samtliga anhöriga som sökt korttidsboende som avlastning har fått insatsen beviljad. Den avlastning som ges till anhöriga genom hemtjänsten sker genom en flexibel planering och anpassas så långt det är möjligt efter den anhöriges önskemål.

I syfte att erbjuda hjälp i god tid - innan hjälpbehoven blir för stora - bedrivs uppsökande verksamhet i begränsad omfattning. Makar över 80 år kontaktas och erbjuds information om boenden och den hjälp och service som äldreomsorgen kan ge. Informationen erbjuds genom hembesök, telefonsamtal eller skriftlig information.

Anhörigträffar genomförs på de olika vård- och omsorgsboendena två gånger om året. Om behov uppstår eller speciell information behöver föras fram kan det bli fler tillfällen. Inom hemtjänsten har under våren tre träffar arrangerats för anhöriga till demenssjuka personer inom ramen för demensprojektet.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Samarbetet med landstinget bedrivs enligt BUS-utredningen. Samarbete sker kring barn och ungdomar med svårigheter som kräver insatser från både kommun och landsting. Dessa barn har särskilda behov av stöd, omvårdnad, medicinsk respektive psykosocial vård och behandling samt pedagogiskt stöd något som förutsätter samarbete. För att brukarna ska få det stöd och den hjälp de är i behov av har biståndshandläggarna ett samarbete med *landstingets habilitering* omkring enskilda brukare. Förvaltningen har regelbundna kontakter med representanter från landstinget för att revidera samverkansöverenskommelsen mellan landsting och kommun.

För att den enskilda brukaren ska få sina behov tillfredställda har biståndshandläggarna regelbundna *samarbetsmöten med försäkringskassan*. Även enhetscheferna för personliga assistenter har motsvarande regelbundna möten med försäkringskassan.

Inom stadsdelsförvaltningen fortsätter avdelningarna omsorg om funktionshindrade, individ och familjeomsorg och avdelningen för barn, ungdom och skola, att samarbeta kring barn i behov av särskilt stöd

Det finns behov av att utöka urvalet av särskilda boenden för att kunna tillgodose brukarnas olika behov av insatser under ett helt liv. Brukare boende på stadsdelsförvaltningens gruppboendestäder och deras närstående, brukare med behov av boende under de kommande åren och deras närstående, handikapprådet och stadsdelens politiker inbjöds därför under våren till ett möte för att diskutera *framtida behov av boende* för personer med funktionsnedsättning. Mötet resulterade i att några personer var intresserade av att fortsätta diskussionerna i en referensgrupp om boendeplanering tillsammans med representanter från förvaltningen och handikapprådet.

Individ- och familjeomsorg

Hemlösa

Ett av nämndens mål är att minska hemlösheten. Detta genomförs genom att minska antalet personer som kommer in på direktintag på härbärgena och lotsa långliggare på härbärgena till mer långsiktiga boendelösningar. Hässelbymottagningen har två uppsökande socialsekreterare som vid behov morgnar och kvällar besöker de olika härbärgena. Detta för att fånga stadsdelens hemlösa och länka dessa till olika insatser. Arbetet har igångsatts genom medverkan i Kompetensfondsprojekt tillsammans med Socialtjänstförvaltningen och tre andra stadsdelar. De två uppsökarna, som även arbetar med att förhindra vräkningar, finansieras med centrala medel för s.k. rörliga team. Uppsökarna samarbetar med det centrala Uppsökarteamet i staden.

För gruppen äldre missbrukare, ofta utan ett eget boende, och svårighet att bryta med sitt missbruk bedrivs sedan ett par år ett daghärbärke/träfflokal tillsammans med Svenska Kyrkan och Missionsförsamlingarna. De flesta av besökarna är män, men de kvinnor som besöker verksamheten fångas upp och erbjuds verksamhet på särskilda öppettider. För en liten grupp av dessa personer finns behov att i stadsdelen inrätta ett litet s.k. lågröskelboende men ännu har inte lokalmässiga förutsättningar gått att finna. Under tiden planerar förvaltningen att inrätta några enstaka minikollektiv i några större lägenheter och kontakt tas med Stockholms Bostadsförmedling.

Missbruk

Hässelby-Vällingby har sedan många år en integrerad missbrukmottagning tillsammans med Beroendecentrum Stockholm. På mottagningen arbetar socialsekreterare tillsammans

med sjuksköterskor och läkare enligt en lokal samverkansöverenskommelse som reviderats under året. Mottagningen prioriterar unga missbrukare 18-25 år.

Mottagningen håller på att utökas med en särskild ungdomssjuksköterska som kommer att arbeta med ungdomar från 13 år. Arbetet kommer att bedrivas i samverkan med Barn- och ungdomssektionen och Ungdomsmottagningen.

Hässelbymottagningen har sökt stimulansmedel enligt Riksdagens beslut om ”Ett kontrakt för livet” som är en statlig satsning på missbrukarvården. Projektmedlen syftar till att ytterligare förbättra arbetet med de unga vuxna med missbruksproblem samt förbättra vårdkedjan för de personer med missbruk som kommer ut från fängelsestraff.

Under sommaren har knutits närmare kontakt med den lokala föreningen Fria Sällskapet Länkarna och samutnyttjande av lokal planeras. Sällskapet erhåller varje år ett föreningsbidrag från nämnden, i år 100 tkr.

Med stöd av medel från Nationella Psykiatrisamordningen (s.k. Miltonpengar) bedrivs sedan september 2005 i samverkan med Beroendecentrum Stockholm, Psykiatricentrum Väst och Frivårdsmyndigheten ett projekt med två case managers. Arbetet riktas till den lilla grupp personer som har ett komplext vårdbehov i form av både missbruk och psykiskt funktionshinder, ibland i kombination med hemlöshet. Arbetet går ut på att inblandade vårdgivare tillsammans med klienten tar fram en långsiktig vårdplan. Case Managern sköter all kommunikation med vård, myndigheter och annat som klienten inte själv klarar och rundgång för klienten ska därmed undvikas med mindre slutenvård som följd. Modellen bygger på en evidensbaserad modell som framtagits på beställning av Stockholms Medicinska Råd juni 2004. Projektet pågår t o m februari 2007 och utvärdering kommer att påbörjas redan under hösten 2006 inför implementering i ordinarie verksamheter vid projekttidens slut. Lokala anhörigföreningen inom IFS, RSMH m.fl. brukarorganisationer ingår i referensgruppen.

Våld mot kvinnor och barn

Mäns våld mot kvinnor och barn är en av de prioriterade frågorna inom förvaltningen. Ansvaret har delegerats till avdelningschefen vid Individ och Familjomsorg Vuxen, som i sin tur delegerat vidare till stadsdelsförvaltningens två samordningsansvariga för mäns våld mot kvinnor.

Inom förvaltningen finns en lokal resursgrupp som har ansvar för att hålla handlingsplanen aktuell, att genomföra aktiviteter enligt handlingsplanen och att följa forskning och utveckling. Resursgruppen har till sitt förfogande medel för år 2006 om 100 tkr. Resursgruppen får särskild utbildning inom Operation Kvinnofrid och genom förvaltningen, så att de som ingår i gruppen kan ge råd och konsultation i frågor kring mäns våld mot kvinnor generellt och i enskilda ärenden till kollegor ute i verksamheterna.

I stadsdelen finns sedan 1995 en lokal samverkansgrupp mot mäns våld mot kvinnor. Samverkansgruppen har representanter från olika samverkansparter inom stadsdelsområdet bl.a. landstingets olika enheter, åklagarmyndigheten, polisen, Svenska Kyrkan och Brottsofferjouren och arbetar för att utveckla samarbetet och samordningen av resurser, utbyta och sprida kunskaper och erfarenheter, ta fram lokalt informationsmaterial, konsultation och diskussion kring enskilda ärenden samt att påtala brister i den yttre miljön som kan ha betydelse för arbetet mot mäns våld mot kvinnor.

Nämnden har beviljats utvecklingsmedel med 250 tkr från Länsstyrelsen för ett projekt på Öppenvårdssektionen som syftar till att öka medvetenheten om hedersrelaterat våld och tvång och visa på möjligheter att förändra traditionella mönster. Förvaltningen har under

även under våren via medlemskapet i föreningen European NewTown Platform sökt EU-medel till ett forskningsprojekt som syftar till att utveckla arbetet med hedersrelaterat våld/tvångsäktenskap. Besked om projektmedel från EU beräknas komma under oktober.

Den lokala handlingsplanen Mäns våld mot kvinnor i nära relationer inkl. handlingsplanen Hedersrelaterat våld har uppdaterats i april 2006.

En trygg och säker stad

Förvaltningen har fyra plusjobbare i arbete för att förbättra renhållningen inom bl.a. centrumområden och eftersatta 7-dygnsparkeringsplatser. Förstärkt renhållning inom Grimsta naturreservat kommer att genomföras under hösten. Förvaltningen planerar en aktivitet under hösten med namnet ”höströj” för att fokusera miljö-och renhållningsfrågor. Ambitionen är att klottersanering ska ske på utsatta och prioriterade platser med korta insatstider enligt stadens mål.

Medarbetarna

Kompetensförsörjningen inom förskolan

För att förstärka ledningsfunktionen inom förskolan har flera enheter anställt biträdande förskolechefer. Övervägande del av dessa har förskollärarexamen och/eller lång erfarenhet av arbete inom förskolan. Vid nyrekrytering av personal till nyöppnade förskolor har genomgående anställts personal med lång erfarenhet/hög kompetens. Behovet av fler utbildade förskollärare kvarstår dock.

Kompetensutveckling av medarbetarna inom omsorg om personer med funktionshinder

Alla nya medarbetare inom verksamhetsområdet genomgår ett *introduktionsprogram* där handledning på den egna arbetsplatsen ingår. Introduktionsprogrammet utarbetas på varje verksamhet, men innehåller vissa gemensamma delar såsom information om Lagen om särskilt stöd till vissa funktionshindrade (LSS) och information för en trygg och säker arbetsplats. Regelbundna utbildningstillfällen anordnas om autism och autismsliknande tillstånd. Utbildningen ingår i utbildningsprogrammet för nyanställda men erbjuds även tidigare anställd personal.

För *personliga assistenter* har utarbetats dels en introduktionspärm dels en individuell rutinpärm för varje brukare. Rutinpärmen finns hemma hos varje brukare för att säkerställa en säker omvårdnad utifrån varje individs individuella behov och önskemål.

I samarbete med Individ och familjeomsorgen och Äldreomsorgen pågår införandet av den s.k. *kompetenstrappan* för socialsekreterare och biståndshandläggare. Den syftar till att ge handläggare utveckling i sin yrkesroll utifrån fem faser kopplade till personalens högskolestudier, yrkesår, arbetssituation och karriärmöjligheter.

På verksamheterna pågår arbete med att inventera/revidera utbildningsbehoven och upprätta *kompetensplaner* samt en genomförandeplan. En långsiktig utbildningsplanering ska bidra till att personalförsörjningen säkras och att medarbetarna får adekvat utbildning för sina arbetsuppgifter. En höjd kompetensnivå innebär ökad kvalitet på de insatser som erbjuds brukarna.

Verksamheterna inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning ingår i *Lys, kompa, funka* och utnyttjar det utbud som erbjuds.

Implementering av stadens ledarstrategi

Förvaltningen planerar att implementera stadens ledarstrategi och personalpolicy vid de insatser som i en första fas planeras för Öppna hemtjänsten inom Äldreomsorgen. Personalavdelningen ska i olika former ge cheferna ökad kompetens inom områdena rekrytering, kreativa APT och arbetsmiljö. Vid dessa seminarier, kurser och möten kommer ledarstrategin och personalpolicyn särskilt att uppmärksammas.

Sjukfrånvaroutvecklingen

Sjukfrånvaron har minskat från 10,8 % för helåret 2005 till 10,7 % för första halvåret 2006. För att kunna kommentera utvecklingen av sjukfrånvaron behöver en uppföljning göras för de enskilda enheterna i organisationen. Statistiken över hur sjukfrånvaron utvecklats under andra tertialet är glädjande för stadsdelen. Det ser ut som om satsningen på friskvård och nya grepp kring företagshälsovården börjar ge resultat. Hässelby-Vällingby hade en betydligt snabbare nedgång än de flesta andra stadsdelar.

I Hässelby-Vällingby arbetar man med flera åtgärder för att få ner sjukfrånvaron, till exempel projekt med Försäkringskassan för långtidssjukskrivna och förebyggande arbete med olika friskvårdsåtgärder.

Lönekartläggning

Lönekartläggningen baseras på lönestatistik från februari 2006 och gjordes som underlag inför årets löneöversyn.

- Lika befattningar:

De fem befattningar som uppvisar *löneskillnader* på mer än fem procent mellan könen är barnskötare, elevassistent särskola, fritidspedagog, lärare lågstadium och städare. Samtliga är kvinnodominerade yrken och kvinnorna har en högre medellön. Förklaringen till skillnaderna är enligt chefer att kvinnorna i många fall har längre erfarenhet och relevant utbildning. Det gör att medellönen för kvinnor är högre och är alltså inte att betrakta som osakliga löneskillnader.

Cheferna har ett stort ansvar för att utifrån lönekriterier lönesätta nyanställda på sakliga grunder och utifrån aktuell lönestatistik. Det gäller också vid löneöversyn att se om någon medarbetare särskilt behöver uppmärksammas. Det är särskilt viktigt i ovan nämnda befattningar där löneskillnader konstaterats mellan kvinnor och män.

Arbetsgivaren eftersträvar *lönespridning* i alla yrken. De yrken som har lägst lönespridning är skötare, sjuksköterska, dagbarnvårdare, undersköterska, lärare grt ma/no och ekonomibiträde mottagningskök. Det är viktigt att chefer eftersträvar en ökad lönespridning i dessa befattningar.

- Likvärdiga befattningar

Eftersom det inte finns likvärdiga kvinno- respektive mansdominerade befattningar används BAS-grupperna i denna kartläggning för att jämföra likvärdiga grupper med varandra i löneavseende, oavsett kön. BAS-värderingarna är ännu inte färdiga i Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning, varför stadens värderingar har använts. Detta innebär att befattningarna (ansvar, arbetsuppgifter mm) till viss del kan skilja sig från de typbefattningar som värderats i staden. Överensstämmelsen är troligtvis ändå så stor att det ger en någorlunda bra grund för lönekartläggningens jämförelse av likvärdiga arbeten. Det är inte alla stadens befattningar som har värderats centralt, så denna del i lönekartläggningen omfattar bara de befattningar som har värderats partsgemensamt i staden.

En grupp som utmärker sig i jämförelsen är personliga assistenter som har lägre medianlön än befattningar som ligger lägre enligt BAS-värderingen. Samma sak gäller även för socialsekreterare. En förklaring kan vara att personalomsättningen i dessa grupper är relativt stor.

Handlingsplan: Chefer som har underställda i dessa befattningar ska särskilt beakta dem vid löneöversynen och se om lönen har saklig grund utifrån aktuell lönestatistik. Lönestrukturen ska diskuteras på enhets-, avdelnings- och förvaltningsledningsnivå.

Det förvaltningslokala arbetet med arbetsvärdering enligt BAS ska gå vidare under 2006 för att möjliggöra fler jämförelser i nästa lönekartläggning. Först därefter kan en lönekartläggning inom likvärdiga befattningar göras för att konstatera om det förekommer osakliga löneskillnader för män eller kvinnor inom Hässelby-Vällingby.

Övertaliga

Ännu har förvaltningen inte förhandlat någon medarbetare som övertalig. Det beräknade minskade behovet av lärare inom skolan har hittills inte resulterat i någon övertalighet.

Stärkt näringsliv och arbetsmarknad

Hittills under 2006 har tre personer som tidigare varit beroende av socialbidrag anvisats till aktivitetsgarantin.

Ytterligare sju personer som också varit beroende av socialbidrag har anvisats till plusjobb.

Flyktingmottagande

Under januari - augusti har stadsdelen tagit emot 317 nya flyktingar med uppehållstillstånd vilket innebär att Hässelby-Vällingby är en av de stadsdelsnämnder i Stockholm som tar emot flest flyktingar. Enligt SLK:s prognos beräknas ca 400-450 flyktingar till stadsdelen under perioden januari-oktober 2006, detta med hänvisning till den nya lagstiftningen angående möjlighet till förnyad prövning av tidigare fattade avslagsbeslut gällande uppehållstillstånd i Sverige. Således har ca 70% av det prognostiserade antalet tagits emot hittills. I dagens läge tyder inget på att antalet skulle bli lägre än prognostiserat. Eftersom dessa personer bor i osäkra boendeförhållanden flyttar de ofta mellan stadsdelarna. Många återvänder dock senare, eftersom det är relativt kort kötid till att få bostad i Hässelby-Vällingby.

Förvaltningen har under vintern 2006 snabbt byggt upp en organisation för att ta emot ett ökat antal flyktingar. Flyktingmottagningen består av en flyktingsamordnare/flyktinghandläggare och fyra flyktingsekreterare samt 2,5 ekonomihandläggare. Även administrationen har förstärkts. En praktiksamordnare har anställts på Arbetsmarknadssektionen för att ordna praktikplatser för flyktingar som saknar heltidssysselsättning. På grund av nyanställningar har förvaltningen varit nödsakad att förhyra nya lokaler.

Ett samarbetsavtal med Arbetsförmedlingen har träffats angående gemensamma insatser för flyktinggruppen. Inom ramen för detta planeras ett nytt samarbetsprojekt för nyanlända flyktingar med Länsarbetsnämnden och utvalda stadsdelar där Hässelby-Vällingby avses ingå.

De flesta flyktingar har heltidssysselsättning i form av SFI kombinerad med någon annan aktivitet t.ex. praktik. Dessa får introduktionsersättning som finansieras via statligt anslag. Några arbetar och är självförsörjande, men majoriteten bedöms inte inom kort kunna bli

självförsörjande. För de flyktingar som av hälsoskäl inte bedöms klara av att delta i heltidssysselsättning erbjuds alternativ SFI som är mer anpassad för personer som lider av sjukdomar eller olika former av funktionshinder. Förvaltningen har även kontakter med några frivilligorganisationer och ideella föreningar som i viss mån kan erbjuda verksamheter som passar denna grupp. Det förekommer att flyktingar också är aktuella för insatser inom omsorg för funktionshindrade.

Drygt 75% av flyktingarna är ensamstående. Några av barnfamiljerna är beroende av stödinsatser och är även aktuella inom Barn- och ungdomssektionen.

Stadsdelen har i budget 2006 tilldelats ett ursprungligt budgetutrymme för flyktingmottagandet på 3,2 mnkr. Därutöver har särskilda statliga engångsmedel tillförts uppgående till 8,4 mnkr. I höst beräknas ytterligare 6,6 mnkr tillföras från staden centralt för prestationsökning. Per den 31 augusti har stadsdelen förbrukat knappt 9,4 mkr.

Ekonomiskt bistånd & arbetsmarknadsåtgärder

Halveringsmålet

Förvaltningen har under lång tid, inte minst under 2006, prioriterat arbetet med att minska antalet bidragshushåll och förkorta bidragstiderna. Sedan årsskiftet har förvaltningen intensifierat detta arbete i form av fortsatt internkontroll i strukturerad form, fortsatt organisations- och metodutvecklingsarbete – bl.a. förtydligas handläggarnas ansvarsområden samt förbättrad uppföljning på alla nivåer. Arbetslinjen gäller. Förvaltningen arbetar enträget vidare med att försöka nå det av fullmäktige fastställda halveringsmålet av antalet socialbidragstagare, men det bedöms inte vara realistiskt att nå redan 2007.

Samverkan med andra

Förvaltningen har ett utvecklat samarbete med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Landstingets vårdinrättningar i stadsdelen. Detta sker inom ramen för ett samarbetsavtal som undertecknats av alla parter. Arbetet leds av den s.k. styrgruppen ”Turid”, där ordföranden tillsätts av Försäkringskassan. Styrgruppen har utsett en särskild handläggargrupp som träffas med jämna mellanrum för att diskutera och avgöra mer komplicerade ärenden som annars skulle riskera att hamna som mycket långvariga socialbidragsberoenden. Stadsdelsförvaltningen har erbjudit Försäkringskassan att mot ersättning remittera klienter till stadsdelens arbetsträning.

SFI-studerande

Inom Arbetsmarknadssektionen finns verksamhet som vänder sig till SFI-studerande. Den syftar till att ge kompletterande sysselsättning till studierna i svenska. Inom sektionen arbetar två anställd med just denna målgrupp. Praktikanordnaren letar upp praktikplatser. En handledare kartlägger personens behov och önskemål vad gäller kompletterande sysselsättning. Utöver praktik kan kompetens Nord erbjuda yrkesutbildningar. Förvaltningen erbjuder även daglig verksamhet i form av stöd och hjälp i att söka arbete. Under sommaren 2006 erbjöds de SFI-studerande kompletterande utbildning i datorkunskap. Under hösten kommer en grupp att en gång i veckan få en interaktiv föreläsning i samhällskunskap med inriktning mot arbetsmarknadsfrågor. De studerande stimuleras även att utnyttja bibliotekets lärmiljö samt dess datautbildning och studier i svenska. Om den studerande bedöms nära att klara det nationella provet förs en diskussion med studie och yrkesvägledaren, om den studerande så önskar.

Kompetensfondsfinansierade projekt

Från våren 2004 och fram till den 31 augusti 2006 har förvaltningens Arbetsmarknadssektion arbetat intensivt med att försöka stödja och hjälpa arbetslösa socialbidragstagare till annan försörjning i form av arbete, studier eller annat. Detta har skett inom ramen för projektet *Strategi Hässelby-Vällingby* som finansierats av kompetensfonden med totalt 13 mnkr. En omfattande utvärderingsrapport kommer att sammanställas under hösten och ställning får sedan tas till vad som bör implementeras i den ordinarie verksamheten. Redan nu har en studie- och yrkesvägledare och en praktiksamordnare överförs till den ordinarie personalstaten. Projektet upphörde den 1 september men drivs vidare året ut med egna medel. Även andra arbetsmarknadsinriktade projekt som möjliggjorts via kompetensfonden är exempelvis *kompetens Nord* i samverkan med andra stadsdelar.

Feriearbeten sommaren 2006

Våren 2006 sökte 790 ungdomar ett sommarjobb i Hässelby-Vällingbys stadsdelsförvaltning. Av dessa kunde 215 erbjudas ett arbete.

Platserna har fördelats utifrån kriterierna jämn fördelning vad det gäller ålder, kön och etnicitet. Särskild hänsyn tagits till prioriterade ungdomar, vilket avser dem, som behöver extra stöd för att komma in på arbetsmarknaden. Det kan vara de som har familjeproblem, sociala eller fysiska handikapp och där en myndighetsperson i samråd med praktikanordnare ansett att just den personen bör tilldelas en praktikplats. Alla ungdomar som sökt och varit prioriterade har erbjudits en plats. I år har ungefär hälften (94) av platserna gått till ungdomar med prioritet. Med hjälp av ett matchningsprogram lottades sedan fram det antal ungdomar som resterade budget gav utrymme för. Efter denna matchning gjorts togs hänsyn till val av tidsperiod och inom vilken bransch de ville arbeta.

Ungdomarna har i stor uträkning arbetat inom barn- och äldreomsorg, hos entreprenörer som stadsdelsförvaltningen anlitar och i viss uträkning även stiftelser och föreningar. Den näringslivskontakt som funnits har varit med entreprenörer som arbetar åt stadsdelen. I år har en större andel än tidigare fått arbete hos dessa. Entreprenörerna är verksamma inom ungdoms- och förskoleverksamhet. Vissa har även fått arbete hos städföretag.

Inga ungdomar har fått anställning inom det privata näringslivet på så sätt att man betalat ut egen ersättning till dem. Det fanns ingen möjlighet för förvaltningen att tidsmässigt finna eventuella sådana arbetstillfällen på öppna marknaden.

Bryta segregationen och fördjupa demokratin

Stadsdelsförnyelsen

Stadsdelsförnyelse bygger på medborgarnas medverkan, ett engagemang som bidrar till att lokala kontakter utvecklas. Detta nätverk har vuxit både vad det gäller aktiviteter och deltagare. Under våren och sommaren har samverkansarbetet mynnat ut i olika insatser såsom festivaler, olika arrangemang och utställningar. Insatser som främjar trygghet, integration och mångfald. Förvaltningen ansvarar för att insatserna utgör en sammanhållande plan.

I de tre prioriterade stadsdelarna Smedshagen, Grimsta och Hässelbygård arbetar områdesgrupperna vidare med olika riktade insatser utifrån respektive områdes förutsättningar. Dessa områdesgrupper består av boende, föreningar, bostadsbolag, förvaltningen, olika organisationer m.fl. Gruppernas mål är att arbeta för ökad delaktighet, tryggare miljö samt,

främja integrationen genom att skapa lokala nätverk. Insatserna berör framförallt den sociala och kulturella utvecklingen i området, men även fysiska insatser förekommer.

Att utveckla natur och rekreationsvärdet i stadsdelen är andra mål som nätverket samverkar kring, ett exempel är den kulturhistoriska miljön i Kyrkhamnsområdet. Andra exempel är parklekarnas uterum – en mötesplats över generationsgränserna - som genom medborgarnas engagemang utvecklats till inspirerande aktivitetsmiljöer samtidigt som denna mötesplats är en social trygghet för både gamla och unga.

Andelen aktiva ungdomar har ökat under våren. De har under våren framfört många idéer kring bl.a. musikstudios, mötesplatser, skatebordspark, inlinepark, cykelpark, idrottsledarutbildning, förnyelse av skolgårdar. De flesta idéerna har förverkligats under våren och sommaren.

Arbetet med att utveckla *ungdomsdemokratin* i stadsdelen fortsätter bl.a. genom ett demokratiprojekt på Vinstagårdsskolan samt genom uppbyggnaden av ungdomssajten ULTUR som leds av en ungdomslots.

Genom att rikta informationen och använda även andra informationskanaler än de traditionella når stadsdelsförnyelse brukare från både föreningslivet, organisationer, kommunala verksamheter, näringslivet och olika grupper av enskilda medborgare. Detta nätverksbildande har stor betydelse för det fortsatta samverkansarbetet i stadsdelen. Den kommunikationskanal som stadsdelsförnyelse processen etablerat användas i olika sammanhang för information och dialog, bl.a. i Agenda 21 arbetet.

Stadsdelsnämnden har beslutat om närmare 70 olika insatser av vilka ca 40 pågår. En majoritet av projekten har social inriktning, över hälften är ungdomsinsatser.

Integration - hållbar utveckling

Förvaltningen har en viktig roll i arbetet med att öka mångfalden, förbättra integrationen och motverka olika former av diskriminering. Det arbetet består av olika delar.

En allt större del av befolkningen känner sig utanför. Integrationen går långsamt. Stadsdelsförvaltningen har därför anställt en projektledare som ska arbeta med föreningar och privatpersoner för att ta fram förslag till åtgärder.

Förvaltningen har i augusti 2006 initierat och organiserat ett möte med representanter från stadsdelsförvaltningen, stadsdelsnämnden, etniska föreningar, svenska föreningar och aktiva medborgare för samtal kring integration och mångfald i Hässelby-Vällingby. Mötets syfte var att starta ett samarbete med olika aktörer i samhället för att tillsammans ta fram förslag till de förändringar som behövs för att göra stadsdelen attraktiv och bra att bo i. Detta möte var ett av flera möten där invånarna kan komma med förslag till åtgärder.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning erbjuder för nyanlända flyktingar och invandrare som fått uppehållstillstånd heldagsintroduktion som består av SFI med olika komplement som t.ex. praktik på arbetsplatser.

Inom individ- och familjeomsorgen pågår dagligen ett intensivt arbete med att förbättra integrationen mellan nya och gamla svenskar. En viktig del i arbetet med dem, som behöver försörjningsstöd, är att stödja arbetslösa bidragstagare till egen försörjning genom arbete, studier eller annat. Den viktigaste vägen in i det svenska samhället är arbete och att behärska svenska språket.

Inom öppenvårdsektionen arbetar man nu med två angelägna länsstyrelsefinansierade projekt som har bäring på integration. Dels projektet *Lika villkor* som syftar till att öka medvetenheten om hedersrelaterat våld och tvång och visa på möjligheter att förändra traditio-

nella mönster. Dels projektet *Intensivbehandling i utsatta familjers vardagsmiljö* som syftar till att undvika placeringar, minska destruktiva mönster och öka föräldrarnas omsorgsförmåga.

Inom individ- och familjeomsorgen har ett flertal personer med utländsk bakgrund anställts under året. Detta tillför nya kompetenser och erfarenheter som är till fördel, inte minst i klientarbetet. Men det bidrar också till att skapa också en kreativ och intressant arbetsplats för medarbetarna.

Under våren anordnades ett möte för att diskutera framtida behov av boende för personer med funktionsnedsättning. Till mötet inbjöds boende i stadsdelens gruppboendestäder och deras närstående, brukare med behov av boende under de kommande åren och deras närstående, handikapprådet och stadsdelsnämndens ledamöter. Mötet resulterade i att några personer var intresserade av att fortsätta diskussionerna om boendepanering tillsammans med representanter från förvaltningen. Denna grupp har träffats ytterligare en gång.

Förvaltningen har av stadsdelsnämnden fått i uppdrag att söka finansiering för genomförande av *skolprojektet* samt att fortsätta planeringen. Man planerar att genomföra projektet tillsammans med en av stadsdelens skolor och projektet ska pågå under sju år. Syftet är att förändra attityder och värderingar mot personer med utvecklingsstörning samt att i framtiden rekrytera kompetent personal för att ge personer med utvecklingsstörning det stöd och den service de behöver för att kunna leva som andra och garantera dem en bibehållen välfärd.

Inom äldreomsorgen deltar Skolörtens äldreboende under år 2006 i ett mångfaldsprojekt tillsammans med några enheter inom hemtjänsten i Bromma. Projektets syfte är att tillvarata mångfalden inom verksamheten genom att skapa mötesplatser, nätverk och utveckla bra arbetskulturer. Seminarier och diskussioner sker i tvärgrupper utifrån egna värderingar vad gäller t.ex. etnicitet, kultur och språk.

Vinstagårdsskolan deltar i ett mångfaldsprojekt med elever i årskurs 8-9.

Vid skolor och förskolor med många barn med annat modersmål än svenska har det varit svårt att få föräldrar att komma till traditionella föräldramöten. Nya former av *mötesplatser* har skapats, där personal och föräldrar kan mötas på mer okonventionellt sätt - exempelvis inbjuds föräldrarna till gemensamma middagar. En mötesplats har öppnats för tonårspojkar i Smedshagsområdet. Gruppen ägnar sig åt boxning. En parklek används som mötesplats för en grupp muslimska kvinnor med barn. En ungdomssajt, som ska användas som en mötesplats för ungdomar håller på att tas fram i samarbete med våra fritidsentreprenörer.

Förvaltningen har i samverkan med Bromma stadsdelsförvaltning startat ett projekt för att utveckla samverkansformer inom och mellan stadsdelarna för att med stöd av modersmålet öka *barns och elevers språkutveckling* och lärande. Personal från fritiden inbjuds att delta i en seminariereserie om olika kulturer. Inom ramen för SkolTV-projektet bedrivs arbetet med att utveckla former för att lättare nå invånare med annat modersmål än svenska.

Ny teknik underlättar på många sätt vardagen för människor. Inom stadsdelen bedrivs olika utvecklingsprojekt där verksamheten utvecklas med hjälp av ny teknik. Föreningen e-Centret i Vällingby, där förvaltningen är medlem och innehar en styrelsepost, är en utvecklingsarena för dessa frågor. Initiativtagare är bl.a. Svenska Bostäder och ett antal privat såväl som offentliga organisationer. *E-Centret har blivit en mötesplats för människor som är intresserade av att få tillgång till de tjänster, som den nya tekniken kan erbjuda.* SeniorNet är ett utmärkt exempel på hur ökad kunskap om teknik och att man träffas och lär sig gemensamt också berikar vardagen i det egna hemmet. För alla människor är det egna hemmet en plats för både trygghet och förströelse. Det finns behov av att ”komma ut i

världen” och vara delaktig även om man har svårt att förflytta sig eller orientera sig i den fysiska världen. Detta är möjligt med ny teknik.

För att ge brukare med funktionsnedsättning ökade möjligheter att besvara och uttrycka hur kvalitén uppfattas, har ett datoriserat enkätverktyg för daglig verksamhet (Pict-O-Stat) introducerats. Verktyget kan anpassas till olika nivåer av funktionsnedsättning, vilket medför att flera brukare kan bli delaktiga vid uppföljningar. Resultatet kommer att utvärderas och resultatet redovisas i verksamhetsberättelsen.

Daghärbärgen/träfflokalen Vistet och träfflokalen Kompassen är exempel på mötesplatser dit medborgare får komma utan biståndsbedömning och med möjlighet att även få vara anonym. Verksamheterna gör det möjligt för personer med olika slags hinder och utanförskap att kunna delta i en gemenskap på egna villkor. Verksamheterna erbjuder fika, en bit mat och olika slags aktiviteter enskilt eller i grupp. Även träffpunkt Lovisa, som startade 2005, har under året utvecklats till en mötesplats framför allt till gruppen yngre psykiskt funktionshindrade. På Lovisa erbjuds även kursverksamhet i Vuxenskolans regi.

Under våren har förvaltningen tillsammans med Psykiatricentrum Väst och e-centret inlett planering för att gemensamt börja anpassa och införa användande av tekniska hjälpmedel för gruppen psykiskt funktionshindrade. Förvaltningen försäkras sig om att pilottestet Hässelby-Vällingby 100% även erbjuder testmöjligheter för personer med olika psykiska och sociala funktionshinder.

Parker och grönområden

För *Grimsta naturreservat* finns särskilda skötsel föreskrifter som stadsdelsförvaltningen försöker följa. För att återskapa det ursprungliga kulturlandskapet har bl.a. samtliga ängsmarker förädlats enligt gällande skötselplan. Åtgärder har även vidtagits för att friställa ädellövträbeståndet. Framöver planeras, i samarbete med markkontoret, att återskapa betesmarker med hjälp av djurhållning.

Arbetet med att förbättra fri sikt utmed parkvägar fortsätter. Det innebär att tryggheten i parkmiljöerna förbättras. Ett antal perennplanteringar har utförts i centrumnära lägen.

Investeringsanslaget används med ca 3 mnkr för parkinvesteringar och ca 0.8 mnkr för idrottsändamål, bl.a. har upprustningar av motionsspår och bollplaner genomförts. Ombyggnad av farliga trappor har utförts. Ny lekutrustning som även kan användas av barn med rörelsehandikapp har monterats på ett flertal lekplatser.

Stadsdelsnämnden har tagit fram ett antal skötselplaner som nu genomförs. Det upprustningsarbete som genomförs sker i enlighet med de intentioner som finns i parkprogrammet.

Stadsdelsförvaltningen avser att under hösten påbörja arbetet med upprättande av lokala parkplaner, utöver de skötselplaner som redan finns.

Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad

Miljöprogrammet

Medvetenheten ökar i verksamheterna om betydelsen av *miljöanpassad upphandling*. De flesta verksamheter följer upphandlingsavtalen vilket visar betydelsen av att miljökrav ställs i upphandlingsförfarandet. I de fall verksamheter går utanför avtalen ställs oftast inga miljökrav.

Stadens mål är att 15 procent av inköpta livsmedel ska vara ekologiskt producerade. För de första åtta månaderna har 11,5 % av livsmedlen bokförts som ekologiska i ekonomisyste-

met. Denna andel beräknas öka genom. stadens satsning på ekolivsmedel under hösten - ekologiska mjölkprodukter får därvid samma pris som motsvarande konventionella produkt. Samtidigt erbjuds kökspersonalen ett informationstillfälle med en matkonsult som berättar hur man kan gå tillväga för att uppnå 15 procentsmålet.

Stadsdelsförvaltningen har för tredje året i rad erbjudit kökspersonal och enhetschefer ett studiebesök på den ekologiska gården Lovö Prästgård. Tidigare satsningar på studiebesök och kurser om ekologisk mat har på några år bidragit till att öka andelen inköpta ekologiska livsmedel från några få procent till över 10 procent.

Stadsdelens projekt *Energieffektivisering i stadsdelens lokaler* har spridit information till miljöombud och enhetschefer vilket medfört att medvetenheten ökat även inom detta område. På en förfrågan till verksamheterna svarar många att man skaffat lågenergilampor, tvättar fulla maskiner, skriver ut dubbelsidigt och stänger av apparater istället för att låta dem stå i standby-läge när man lämnar arbetsplatsen. Sammantaget kan beteendeförändringar som dessa minska energiförbrukningen med upp till fem procent enligt skriften "Miljökrav på hyresvärdar", framtagen av ett antal statliga förvaltningar. Utfallet beror på hur många som förmås ändra sitt beteende.

Kartläggningen av energiförbrukningen i stadsdelens lokaler är avslutad. Åtgärdsförslagen kommer att användas som underlag för konkreta åtgärder under hösten. De föreslagna åtgärderna bör, när de genomförs i sin helhet, leda till en minskad energiförbrukning och en årlig kostnadsminskning på ca 0,3 mnkr för förvaltningen.

En gemensam informationskväll för stadsdelens villa- och radhussamfälligheter planeras under hösten i samarbete med konsumentvägledaren och miljöförvaltningen. Temat är energibesparingar men tillfället används också för information om hållbar konsumtion.

Den förbättrade *källsorteringen* av hårdplast, papper, metall och glas i lunchrummen på stadsdelsförvaltningens huvudkontor har minskat mängden osorterat hushållsavfall och ökat mängden källsorterat avfall som går till återvinning. Mängden avfall har också minskat då engångsmuggar avskaffades våren 2006.

Arbetet med att förbättra möjligheterna för källsortering i skolorna har lett till att flera skolor nu fått fungerande källsorteringsrum. Trollbodaskolan ska på prov skicka sitt matavfall till rötning, en tjänst som renhållningsförvaltningen erbjuder stadens storkök. Förskolorna har i stort sett fungerande källsortering och fyra av förskolorna komposterar sitt matavfall.

I höst kommer förvaltningen för andra året i rad genomföra ett arrangemang vid namn Höströj, en dag i miljöns tecken, med loppmarknad, underhållning och framträdanden på scen. Detta är ett samarbete med stadsdelsförnyelsen där allmänheten kommer att få information om stadsdelens och stadens miljöarbete samt vad man själv kan göra för att bidra till en bättre miljö. I arrangemanget deltar renhållningsförvaltningen. CityCarClub, som driver bilpoolen i Hässelby Gård, kommer att visa allmänheten hur en bilpool fungerar.

Ta ansvar för ekonomin

Prognos på årsutfallet jämte analys (detaljerat underlag i blankettmaterialet)

Nettoutfall (mnkr)	Budget	Prognos	Ingående presta- tions- föränd- ringar	Begärda budgetju- steringar	Avvikelse efter presta- tionsförändr & budget- just
Förskola, skola och fritid	869,8	877,5	6,3	1,4	
Äldreomsorg	421,0	431,0			- 10,0
Funktionshindrade	191,0	215,4	19,3	0,1	- 5,0
IoF Vuxna & socialpsykiatri	69,9	69,9			
IoF Barn & unga	63,0	63,0			
Flyktingmottagande	11,6	18,2	6,6		
Stadsmiljö, Adm m.m.	96,2	96,2			
Räntor och avskrivningar	1,0	1,0			
Effekter av skärpt ekonomistyrning		- 5,0			+ 5,0
Summa anslag 1	1 723,5	1 767,2	32,2	1,5	- 10,0
Summa anslag 2	113,7	123,7			- 10,0
S:a stadsdelsnämnd	1 837,2	1 890,9	32,2	1,5	- 20,0

Som framgår prognosticeras underskott inom både anslag 1 och anslag 2 efter beaktande av beräknade prestationsförändringar, begärda budgetjusteringar samt med hänsyn tagen till förändringar i resultatfonden.

Under de senaste månaderna har konstaterats en kraftig och svårförutsedd ökning av behovet av bistånd inom både äldreomsorg och omsorg om personer med funktionshinder. Åtgärder vidtas i form av skärpt ekonomistyrning men mer genomgripande strukturella insatser är nödvändiga. Bedömningen är därför att det blir svårt att under året undvika underskott.

Inom omsorgen om funktionshindrade utgör underskottet till stor del kostnader för de första 20 timmarna för personlig assistans enligt LASS. Kommunfullmäktige har för detta betalningsansvar tilldelat nämnden 18 mnkr medan faktiska kostnader ligger på ca 21 mnkr, något som inte kan påverkas av stadsdelsförvaltningen. Inom äldreomsorgen påverkas kostnaderna av att förvaltningen beaktat nämndens anmaning att i större utsträckning ta hänsyn till äldre människors oro och ensamhet vid ansökan om insatser. Vidare har det ekonomiska resultatet påverkats av svårigheter att ändra i äldreboendestrukturen.

I enlighet med vad som tidigare redovisats sker genom inflyttning en strukturell förändring som medför svårigheter att hålla socialbidragskostnaderna inom ramen för de medel som stadens resursfördelningssystem ger stadsdelsnämnden.

Ytterligare kommentarer kring det ekonomiska läget inom olika verksamhetsområden ges i nedanstående avsnitt.

Delårsrapport per 31 augusti

Genom att ta fram ett rättvisande resultat för perioden ökar förutsättningarna att tidigt upptäcka budgetavvikelser. Samtidigt bör kvaliteten på prognosen över helårsutfall förbättras. Tertialrapporterna innehåller därför en delårsrapport (delårsbokslut) med periodiserat utfall. Syftet är att ge underlag för bättre prognoser, mer tillförlitligt underlag för arbetet med verksamhetsplanen samt underlätta årsbokslutet genom regelbundna avstämningar. Delårsrapporten redovisas i bilaga.

Kommentarer, analys och åtgärder per verksamhetsområde

Förskola, skola och fritid

Större delen av verksamheten sker inom ramen för *resultatenheterna*. Förskolorna beräknas göra ett samlat underskott under året till följd av att antalet barn per grupp minskas. Den del av underskotten, som inte finansieras av ingående resultatfond, förs över till respektive enhets fond för år 2007 för att täckas i 2007 års verksamhet. För skolornas del beräknas de underskott, som uppkommer i år, finansieras av fonderade medel. Utfallen inom resultatenheternas kommer således inte att påverka nämndens resultat år 2006 annat än marginellt.

För fyra skolor, som inte är resultatenheter, beräknas underskott i år. Detta jämte merkostnader till följd av två eldsvådor (Vällingbyskolan och Tumultgränds förskola) bedöms kunna finansieras inom BUS-avdelningens samlade budgetram.

Äldreomsorg

Behovs- och efterfrågeökningen inom äldreomsorgen har redovisats tidigare. Ett beslut om insats sker efter en nogsam bedömning av omvårdnadsbehovet. Under år 2005 arbetade bistandssektionen med att förbättra uppföljningen av hemtjänstinsatser. I en revisionsrapport som presenterades våren 2006 framkom att beviljade insatser inte alltid utfördes samt att minskade omvårdnadsbehov inte dokumenterades och redovisades av utförarna. I syfte att säkerställa att den kostnadsökning som myndigheten haft för hemtjänstinsatser hänförs till faktiskt utökade behov, kommer myndigheten med omedelbar verkan göra en uppföljning av insatser i de högre ersättningsnivåerna. Inom äldreomsorgen handlar verksamheten om att alltid följa upp det vardagliga arbete och genomföra rationaliseringar.

Särskilda händelser i form av ovanligt komplicerade behov hos brukarna eller att smitta kommer in på enheterna gör att inte vardagsrationaliseringar räcker för att klara en budget i balans. För att klara ökade omvårdnadsbehov behöver resurser frigöras genom omstruktureringar eller genomgripande förändringar av arbetssätt. Införandet av APOdos skulle kunna förändra sjuksköterskornas arbetssätt och påverka dimensioneringen. Detta har diskuterats inom organisationen en längre tid men det finns olika uppfattningar om möjligheten att införa systemet på en sjukhemsenhet. Förvaltningen har för avsikt att komma till en lösning i denna fråga.

Antalet tomma lägenheter i servicehusen fortsätter att bidra till att fasta och delvis rörliga kostnader påverkar äldreomsorgens resultat. En lokal och verksamhetsanpassning görs inom ålderdomshemsverksamheten vid Hässelgården (f.d. Hässelby Gårds äldreboende) som en följd av den handlingsplan som tagits fram efter länsstyrelsens kritik.

Omsorg om funktionshindrade

Antalet personer som är i behov av olika insatser har ökat markant från maj månad. Under perioden maj-augusti har 38 nya personer tillkommit och 14 personer avslutats (nettoökning med 24 personer). Många har fler än en insats. Den största kostnadsökningen är för

insatserna särskilt boende för vuxna enligt SoL och LSS. Härutöver ökar antalet personer som beviljas personlig assistans enligt Lag om assistansersättning (LASS) av försäkringskassan ökar vilket medför att tilldelad budget från kommunfullmäktige inte täcker de faktiska kostnaderna för betalningsansvaret för de 20 första timmarna.

För att minska kostnaderna eftersträvas att i det dagliga arbetet hela tiden utnyttja alla resurser effektivt. Minska externa köp av insatsen hemtjänst i assistansliknande form. Minska externa köp av insatsen daglig verksamhet. Förbättra uppföljningen av personlig assistans enligt LSS och hemtjänst i assistansliknande form för att se om brukarnas behov uppfyller kriterierna för att få personlig assistans enligt LASS (och därigenom få huvudsaklig finansiering genom försäkringskassan).

Möjligheterna att knyta fler bostäder till gruppboendena undersöks för att bättre ta tillvara personalresurserna (genom att t.ex. nattpersonalen finns för fler brukare) samt att höja systerställningsgraden för anställda som så önskar (i stället för att nyrekrytera).

Individ- och familjeomsorg – vuxna inkl socialpsykiatri

Vuxenenheten förväntas uppvisa ett underskott med 0,9 mnkr där ökningen består av kostnader för behandlingshem och boenden. Anledningen till de ökade behandlingshemskostnaderna är:

- Antalet LVM-anmälningar är fler än tidigare år. De flesta anmälningar resulterar i en placering på behandlingshem i frivilliga former istället för tvångsvård.
- Åtagandet att prioritera unga vuxna (18-25 år) med missbruk samt att antalet ansökningar i de yngre åldersgrupperna ökar medför fler antal placeringar på behandlingshem.
- Genom projektsamarbetet med Beroendecentrum Stockholm, Psykiatricentrum Väst och Frivårdsmyndigheten framkommer ökade behov av placeringar för personer med komplexa vårdbehov, d.v.s. både psykiatriska och missbruksproblem. Förhoppningen är att via samverkansöverenskommelsen (som tecknades mellan staden och landstinget i september 2005) kunna dela vårdkostnader enligt schablonavtal på individnivå har ännu inte gett resultat. Kostnaden hamnar i dagsläget helt på stadsdelsnämnden.

Inom socialpsykiatriska enheten har förskjutning skett från placeringar på HVB-hem till särskilt boende och stödboende på hemmaplan. Detta har möjliggjorts genom det nya stödboendet Säteritaket samt köp av platser på gruppboende och stödboende i annan stadsdel.

Åtagandet att motverka hemlöshet i stadsdelen i kombination med att metoderna utvecklats för att få kontakt med tidigare okända hemlösa (genom stadsdelens uppsökare och daghärberge) medför ökade boendekostnader för gruppen.

Åtgärder för att hålla tillbaka kostnadsökningarna är att söka nya boendeformer för hemlösa i stadsdelen, bl.a. genom minikollektiv och fortsatt restriktivitet mot placeringar på HVB-hem. Ett ytterligare komplement är den goda tillgången till tränings- och försökslägenheter. En annan åtgärd är att följa upp samverkansöverenskommelsen tillsammans med landstinget för att utnyttja resurserna mest effektivt mellan de båda huvudmännen.

Individ- och familjeomsorg – barn och unga

För köpt vård - främst familjehemsplaceringar - beräknas underskott om 1,8 mnkr. Under året har skett en påtaglig ökning av antalet tonårsärenden, främst flickor, som av olika anledningar bedömts vara i behov av familjehemsboende. Om det Länsstyrelsefinansierade projektet "Intensivbehandling i utsatta familjers vardagsmiljö" medför ett minskat behov av placeringar, kommer underskottet på sikt att reduceras. I övrigt prövas kontinuerligt

pågående ärenden i syfte att reducera vårdkostnaderna och hitta mer kostnadseffektiva former för insatser. Underskottet beräknas vid årets slut täckas av minskade personalkostnader (vakanshållning vid sjukdom).

Förebyggande arbete och öppenvårdsinsatser är högt prioriterat. Familjecentraler i samarbete med landstinget planeras i såväl Hässelby som Vällingby. I Vällingby planeras att familjecentralen ska bli en del av ett "Familjehus" där hela Öppenvården samlas på ett ställe för att effektivare utnyttja resurserna och för att ge medborgarna bättre service.

Öppenvårdssektionen har inlett en satsning på intensivvårdsarbete i barnfamiljer med svår problematik. Länsstyrelsen har beviljat 950 tkr till detta projekt där familjebehandlare kommer att finnas tillgängliga dygnet runt för familjerna.

Vällingby ungdomsmottagning och Bromma ungdomsmottagning har inlett en samverkan kring spårning av missbruksbeteende hos ungdomar. Detta möjliggörs genom att en heltidskurator arbetar vid bägge mottagningarna, vilket finansieras av Länsstyrelsen i Stockholms län.

Ekonomiskt bistånd (Socialbidrag)

För socialbidrag prognostiseras underskott om 10 mnkr. Inflyttningen fortsätter av tidigare socialbidragstagare från andra stadsdelar, framförallt Järvaområdet. År 2005 utgjordes 22% av befolkningen i Hässelby-Vällingby av personer med utländsk bakgrund. Det innebär en ökning med inemot 5 %-enheter sedan år 2000 till en nivå som är högre än i Stockholm som helhet. Detta påverkar socialbidragskostnaderna samtidigt som den starkare konjunkturen endast marginellt påverkat efterfrågan på arbetskraft. Dock kan konstatera en tendens till minskning. Under perioden januari-augusti utbetalades ett lägre belopp än under motsvarande period år 2005 och om jämförelsen avgränsas till sommarmånaderna blir minskningen än mer markerad.

Förändringar i den socioekonomiska strukturen får genomslag i resursfördelningssystemet avseende budgetering av socialbidrag med två års fördröjning. Eftersom förändringarna under senare år varit stora i Hässelby-Vällingby innebär det svårigheter för stadsdelsnämnden att hålla kostnaderna inom budget. En analys av aktuell arbetslöshetsstatistik visar att utvecklingen i Hässelby-Vällingby är mindre gynnsam än för staden som helhet. Detta gäller i synnerhet för ungdomar och personer med utomnordisk bakgrund.

Förvaltningen har under lång tid, inte minst under 2006, prioriterat arbetet med att minska antalet bidragshushåll och förkorta bidragstiderna. Sedan årsskiftet har detta arbete intensifierats i form av fortsatt internkontroll i strukturerad form, fortsatt organisations- och metodutvecklingsarbete - bl.a. förtydligas handläggarnas ansvarsområden samt förbättrad uppföljning på alla nivåer.

Stadsmiljö

På grund av den långa och stränga vintern har, som tidigare redovisats, budgeten för vinterväghållningen överskridits. Betydande sänkning av standarden på framförallt parkskötsel måste därför ske under hösten.

Ett omfattande inventeringsarbete har slutförts i förvaltningens lokalbestånd i syfte att minska och effektivisera energianvändningen. Ett underlag finns framtaget för att under hösten genomföra åtgärder i form av nedsäkringar, gynnsammare tariffer m.m.

Bilaga Blanketter till stadsledningskontoret

Blankett nr

- Delårsrapport per den 31 augusti 2006 (inges endast till SLK)
- 1 Bokfört per 31 augusti samt årsprognos i sammandrag m.m.
  - 2 a-c Kostnader, intäkter respektive nettokostnad fördelat på verksamhetsområden
  - (3) (blanketten har utgått)
  - 4 Omslutningsförändringar
  - 5 Begärda budgetjusteringar
  - 6 Uppföljning av resultatenheter
  - (7) Projekt över 50 mkr / ej aktuell i denna rapport /
  - 8 Ekonomiskt bistånd
  - 9 Förändring av lokalinnehavet 2006
  - 10 Stimulansbidrag för utbyggnad av särskilda boenden för fysiskt och psykiskt funktionshindrade
  - 11 a Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler (tidigare regler)
  - 11 b Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler (nya regler)
  - (12) Stimulansbidrag för ny-, om- och tillbyggnad av särskilda boenden för äldre / ej aktuell i denna rapport /
  - (13) Beställarstöd för skollokaler / ej aktuell i denna rapport /
  - (14) Grundskoleinventarier / ej aktuell i denna rapport /
  - 15 Mottagande av lärarstudenter höstterminen 2006
  - 16 Antal barn per avdelning/grupp i förskola
  - 17 Projekt inom ramen för Stadsdelsförnyelsen
  - 18 Miljömiljarden
  - (19) (blanketten har utgått)
  - (20) Medarbetarna – övertaliga / ej aktuell i denna rapport /
  - 21 Medarbetarna - sjukfrånvaro
  - 22 Investeringsutgifter
  - (23) Investeringsinkomster / ej aktuell i denna rapport /
  - 24 Plusjobb och aktivitetsgaranti